

Snežke za dame »Tretorn, svetovno znana
namka, samo Din 48.—. Trgovski dom Ster-
cki. 1195

O novih oblikah naših krajevnih imen.

Dobili smo letos nove table s krajevnimi pa čisto predrugačenimi imeni, radi česar se že pojavljajo opravičene pritožbe, ker so spremembe deloma zgodovinsko, deloma pa tudi jezikoslovno nepravilne.

Brali smo že, da je dobila naselbina »Selce« kar čez noč novo obliko »Sevece« (!). Za dosedanje in že zelo staro obliko »Hajdin« smo dobili »Hajdina«, katere domačin ne bo nikdar rabil, ker mu je pretnja, kajti on ne gre v »Hajdinu«, nego vedno le na »Hajdin« in ne ve nihče danes, odkod se je ta »a« tako na tihem pritepel.

Druge pritožbe se glase proti spremembi »Zrkovce« v »Zrkovci«, »Dolgoše« v »Dogoše« itd. — Najčudnejša se pa nam zdi sprememba imena »Podvince« v »Podvinci«. Kdo je to zakrivil? — Ko stopiš v vas, zagledaš na desni strani čisti staro tablo, katera ti pove, da so to »Podvince«, na desni strani, ravno nasproti, je pa nova tabla, katera ti pove, da si v vasi »Podvinci«, in izgleda to tako izzivalno, da se je bati, da si ta imena skočita nekoč v lase, ako ne bo postavljen orožnik med nju. Prav ima pa stara tabla, kajti še leta 1820 se je glasilo ime uradno kakor v obči rabi kot »Podvince«, je torej tudi jezikoslovno neutemeljeno. V tem delu Slovenije označujejo imena s končnico »e« zgolj krajino. Domneva pa, da namigavajo imena s končnico »i« na tamošnje prebivalstvo, je napačna, o čem nas poučijo kratka primerjava: nja, kajti prebivalec Apač, Cirkovc, Podvinc, Zerkovc je: Apačan, Cirkovčan, Podvinčan, Zrkovčan. Če pa hočemo dosledni biti, se mora potem glasiti kraj Apače, Cirkovce, Ruše, Hoče, Rače, tudi kot: Apači (!), Cirkovci, Ru-

Sajaste lonce ali ponve... očisti kot bi trenil čistilka Vim!

Gospodinji se ni treba
več mučiti, ako hoče svo-
je lonce in ponve očistiti
od nesnage in saj. Saj
za to je tukaj VIM! VIM
z močno vsebino mila je
enako dober za snaženje
vse kuhinjske posode,
naj bo iz aluminija,
stekla, sklenine ali kovine.

VJ-10-23

VIM

ČISTILKA VIM ČISTI VSE!

ši, Hoči, Rači itd., kar se naravnoč proti našemu jezikoslovnemu čutu. Imena na »e« pa označujejo krajino ali skupno občinsko zemljišče po svoji legi ali posebnosti. N. pr. »Podvince« je skupina občinskih parcel v znožju ki-

carskih vinic ali goric, in »Zrkovce« je skupina za reko Dravo ležečih njiv in travnikov iz vidika od Sv. Petra, torej »Zarekovce«, in »Ruše« so ona krajina, kje so težki vozniki dali vprežni živini odmor ter jo krmili in napajali.

Odkritje spomenika znamenitega francoskega državnika Clemenceauja v Parizu. — Desno: Slovesna otvoritev parlamenta v Londonu, h kateri se pelje kraljevi par v kočiji.

Vemo sicer, da nimajo srezka načelstva kakih zgodovinarjev na razpolago pri spornih slučajih in menda tudi ne pomožnih knjig, kakor Zahna, Kindermanna, Janischa ali Schmutza, da se prepričajo sama o stari obliki kakega krajevnega imena. Istotako pa tudi nimajo pravice spreminjevati svojevoljno krajevnih imen in po svojem — zlasti pa takrat ne, ako ni za to nikakega povoda. Nasprotno, naj se drže pri spornih slučajih gesla, da edinole ljudstvo govori prav, ne pa kak profesor nedomačin, ki ni nikoli čul krajevnih govorice.

Želeti bi bilo bolj, da bi bile zginile pri tej priložnosti imenske pošasti, kakor »Majšperk« (mesto »Lešje«), kakor je že tud zginil »Lajteršperk«, kjer se je poseglo zopet na staro zgodovinsko ime »Košaki«.

Takih sprememb bi pa uradi sploh ne smeli tako na kratko roko izvrševati, ker lahko take navidezno skrajno malenkostne spremembe povzročijo zelo občutne posledice. — Naj omenimo samo, koliko sitnosti so imeli mnogi po prevratu radi domovinske pravice, ker se krajevna imena niso strinjala z uradnimi podatki. Tudi slučaj, da je umrl komu bogati stric ali ujec v Ameriki, spada sem. Dedič je n. pr. iz občine »Podvince«, toda zdaj pristojna občina »Podvinci«, in sodnija ga ne prizna kot dediča, ker ni več iz občine »Podvince«, kakor to določa oporoka, če je tudi vse drugo na jasnem. Starejši sodniki vedo o takih slučajih mnogo pripovedovati.

Doživeli smo pa že tudi sami tako nepriliko. — Po prevratu je nekdo nasilno zahteval, da se mora vnaprej ime vasi »Rače« glasiti in pisati kot »Račje«. Pokojni dr. Pipuš je na to dal takoj napisati na svojo opekarno v Račah: »Opekarna v Račju« in na postaji so ime »Rače« tudi spremenili v »Račje«. Toda od domačinov se za to novotarijo nihče ni brigal. Prišel je dalje iz »Rač« in ne iz »Račjega« in je bil na sejmu v »Račah«, ne pa na »Račjem«. Pritiskali so tudi v šoli na mladino, da pomaga izpodrinuti staro ime, toda vse zastonj. Domačin je vedno le stopil v vlak v »Račah« in je tudi tam izstopil, nikakor pa ne v »Račjem«. Uvesti se je moralo čez par let uradno zopet staro ime, ko je ta imenska zmeda zakrivila že nebroj neprilik raznim državnim uradom.

Tu je tudi umestno opozoriti na rabo predlogov, »na« in »v« pri krajevnih imenih, za katere nima nedomačin sploh pravega čuta. Haložan gre na Ptuj, Hajdin, Polskavo, Podložje, Sestrže, tujec pa v Ptuj, Hajdin itd., ker ima prvi pred očmi vtis, da gre na kako vzvišeno mesto (branišče) še iz poddedovanega jezikovnega čuta. D. Z.

Denar v nevarnosti!

Ko boste ta napis prečitali, nikar ne mislite, da vam bomo razlagali, da je

denar v nevarnosti na tak način, da bo izgubil današnjo vrednost. Nekaj drugega vam moramo povedati

Denar v vaših domačih hišah skrit je v nevarnosti! Koliko jih je, ki so že z življenjem plačali skrivanje svojega denarja. Ropanje se je tudi dandanes že tako razvilo, da bi skoro bilo potrebno vsako noč samo bedeti. In zakaj je toliko ropov? Nepošteni ljudje, ki hočejo priti na krivičen način do denarja, vedo, da imajo ljudje denar doma. Svoj čas, ko so ljudje vlagali, ni bilo ropov. Nevarnost ropov je pa letos še povečana in sicer zato, ker je vedno večje število onih, ki brez posla tavajo okrog po deželi.

Kam torej z denarjem? Naložite ga! Res, da oni, ki imajo vloženi denar, niso dobili vsega naenkrat ven, ker ga posojilnice tudi niso še izterjale od dolžnikov in to ne gre tako hitro. — Zdaj pa se nove nalcžbe nič več ne izposojujejo, zato se nove vloge tudi lahko točno izplačujejo.

Vprašajte pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru, pa boste dobili natančno navodilo!

Denar doma je v nevarnosti!

★

Nekaj sprememb v zakonu o zaščiti kmeta.

Odbor za proučevanje zakona o zaščiti kmeta je predložil te le spremembe in sicer:

Obrestna mera, ki je bila v zakonskem načrtu predvidena za kmečke dolgove z 8 odstotki plus 2 odstotka za amortizacijo, se zniža za 1 odstotek, tako da bodo merali kmetje plačati za stare dolgove 7 odstotkov obresti ter 2 odstotka amortizacije, torej skupno 9 odstotkov. Če je upnik zasebnik, ki ima nikakih režijskih stroškov, se določi obrestna mera na 4 odstotke.

Prvotno je načrt predvideval veljavnost tega zakona za dobo 1 leta, računajoč od dneva objave v »Službenih novinah«. Ta določba je bila sedaj črtana, tako da bo imel zakon, ako bosta Narodna skupščina in senat to odobrila, t. j. jno veljavo in ne bo časovno omejen, kakor je bilo prvotno mišljeno.

Na drugi strani je razširjena veljavnost zakona tudi v pogledu velikosti posestev, ki naj bo zaščiteni. Prvotno je zakon določal, da se nanaša samo na posestva do 50 ha za poz. meznike in 100 ha za zadruge. Sedaj pa je sporazum o sklenjeno, da se poveča obseg posestev za posameznike na 75, a za druge na 200 ha obdelane zemlje, s čimer bo krog zaščitencev precej močno razširjen.

V načelu je bilo sklenjeno, da more vsak kmet zahtevati od pristojnega sreskega, odar. no okrožnega sodišča, uradno ugotovitev glede svojih dolgov. Če se ugotovi, da presega zadolžitev 70 odstotkov celokupne vrednosti njegovega imetja, potem se mu višek dolgov odpiše (načelo poravnave) in lahko gre ta odpis do 10 odstotkov dolgov.

★

Izlet gostilničarjev in vinskih trgovcev v ormoško-ljutomerske gorice: Z ozirom na obvestilo Zveze gostilničarskih zadrug v Mariboru, da se izlet gostilničarjev preloži na poznejši čas, je akcijski odbor vinogradnikov iz ormoško-ljutomerskih gor, ki se je sestal na dan določenega izleta dne 29. m. m. v hotelu Rajh v Ormožu polnoštevilno, sklenil naslednje: Akcijski odbor se strinja s sklepom Gostilničarske zveze, da se preloži izlet na poznejši čas. Sklepe se soglasno, da se naj ta izlet vrši na dan 12. in 13. decembra t. l. v zvezi z vinskim sejmom v Ivajnkovcih. Spored: Dne 12. decembra sprejem gostov na kolodvoru v Ormožu, zatem preizkušnja vinskih vzorcev iz ormoško-ljutomerskih gor v hotelu Rajh v Ormožu. Potem izlet gostov v spremstvu vinogradnikov na posamenze vinske griče in kleti. Dne 13. decembra obisk vinskoga sejma v Ivajnkovcih. Za prevoz gostov v vinske gorice bo preskrbljeno. Vabimo vse že prijavljene gostilničarje in vinske trgovce, da se za gotovo in polnoštevilno udeležijo tega izleta ter preizkušnje vinskoga pridelka v Ormožu in v Ivajnkovcih. Gostilničarska zveza se naproša za blagohotno sodelovanje in obvestilo gostov-udeležencev iz Nemške Avstrije. Pridite v naše vinske gorice, kjer bodele našli to, kar rabite: pošteno, pristno, žlahtno vinsko kapljico, ki je letošnja posebno izborna, po nepretirani ceni.

★

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 3. decembra so pripeljali špeharji 43 kom. dov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 12 do 13 Din, slanina 14—15. Kmetje so pripeljali 16 voz sena po 85—90, 4 otave po 80—90, 1 voz detelje 110 Din, 59 voz krompirja po 1—1.50, 6 čebule 2.50—3, česen 8—10, 9 zelja po 1.50—2.50, kisle zelje 4, repa 2, jabolka 1.50—4, hruške 3—7, grozdje 6—10; celi orehi 5—6, luščeni 16—18, kostanj 1.50, pečen 4, fižol 2.50—3.50, pš. ica 1.50—1.75, rž 1.50, ječmen 1.50, koruza 1.50, oves 1—1.25, proso 1.50, ajda 1.25, ajdovo pšeno 6. Srna 1 kg 6—10, zajec 20—25, fazan 15—18. Smetana 10—12, mleko 2—3, surovo maslo 24—26, jajca 1.50—1.75. Kokoš 20—25, piščanci 20—55, gos 40—60, puran 50—70, rača 20—30 Din.

Pohlep po srebru in zlatu.

V sedanjem času obče gospodarske krize se podi na tisoče moških po pogorjih Kanade, Mehike in Južno Amerike, ki iščejo srebro, čeravno je cena srebru na svetovnem trgu tako nizka, kakor doslej sploh ne pomnijo. Mnogo iskalcev srebra, da cele ekspedicije so bile financirane od bogatinov, ki dobijo le polovico doseženega dobička kot obresti za investirani kapital. Izdatki ogromnih denarnih svot so potrebni, predno se izplačajo odkrite srebne jame. Ekspedicije so opremljene z najmodernejšimi pripomočki. Drugi iskalci srebra so zopet ljudje, ki gledajo v stikanju za to plemenito kovino svoje zadnje upanje. Opremljeni so le s